Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Subsidieovereenkomst met betrekking tot de uitvoering van Vervoer op maat
- Goedkeuring en delegatie

Samenvatting

Er wordt geopteerd om de uitvoering van de VOM deelsystemen in handen te geven van de vervoerregio's. Het zijn de vervoerregio's die beslissen over de organisatie en de invulling van de VOM deelsystemen. De vervoerregio's bepalen hiervoor met welke partner het Vlaamse Gewest een subsidieovereenkomst afsluit om zo de nodige VOM-kredieten voor deze taak ter beschikking te stellen. Het sjabloon van deze subsidieovereenkomst wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD

Dit besluit van de Vlaamse Regering situeert zich binnen het beleidsveld van het gemeenschappelijk vervoer.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het (gunstig) advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 14-06- 2023. In zijn advies stelt de Inspectie van Financiën enkele voorwaarden. Deze worden hieronder opgesomd met vermelding hoe de overeenkomst werd aangepast:

- *De rechtsgrond voor de subsidies is het uitgavendecreet. Indien de toekenning van een subsidie kadert in een meerjarige overeenkomst dan kunnen de subsidies jaarlijks worden vastgelegd als het maximale subsidiebedrag eenzijdig door de subsidieverstrekker naar beneden kan worden bijgesteld wegens beleidswijzigingen of besparingsmaatregelen. Een dergelijke bepaling dient nog te worden toegevoegd aan de overeenkomst.*
    - In de overeenkomst werd volgende bepaling toegevoegd aan artikel §1: "*In functie van beleidswijzigingen van de Vlaamse Regering, kan het maximale subsidiebedrag door de subsidieverstrekker worden bijgesteld.*"

- *Het subsidiebesluit dient het bedrag te bevatten dat voor dat jaar wordt toegekend waarbij het teveel betaalde bedrag van het jaar voordien niet mee wordt verrekend.*
    - Artikel §2 van de overeenkomst werd als volgt aangepast: *Als uit het nazicht blijkt dat de uitbetaalde bedragen van het afgelopen werkjaar niet (volledig) werden aangewend voor de plaatsing, het beheer en de exploitatie van het VOM systeem in het kader van deze overeenkomst, wordt het niet of ten onrechte gebruikte bedrag terugbetaald aan het Vlaams Gewest of wordt het te betalen subsidiebedrag voor het eerstvolgende jaar bijgesteld in functie van een nieuwe raming binnen het afgesproken maximale bedrag. De gerealiseerde inkomsten worden in mindering gebracht op het te betalen subsidiebedrag voor het eerstvolgende jaar.*
- Bij het bepalen van het te betalen bedrag dient rekening gehouden te worden met de geraamde en gerealiseerde inkomsten. Indien de reële eigen inkomsten hoger liggen dan de geraamde eigen inkomsten kan het jaarlijks subsidiebedrag uiteraard worden bijgesteld aangezien men dan accuratere ramingen kan maken.
    - Artikel 3, §4 van de overeenkomst werd als volgt aangepast: *Bij de start van de overeenkomst en daarna aan het begin van elk kalenderjaar stuurt de andere partij een door haar ondertekende subsidieaanvraag voor het komende kalenderjaar naar het gewest. Deze aanvraag bevat een financiële raming van de subsidie voor dat kalenderjaar, conform het door dMOW aan te leveren sjabloon. In de financiële raming worden de geraamde inkomsten uit de dienstverlening waarover de andere partij zal kunnen beschikken mee opgenomen voor de uitvoering van de dienstverlening.*
      Vanaf het tweede kalenderjaar omvat deze aanvraag eveneens een overzicht van de activiteiten in het voorafgaande jaar, inbegrepen een financieel verslag over het voorafgaande jaar, conform het door dMOW aan te leveren sjabloon. Het financieel verslag bevat ook de eventuele inkomsten uit de dienstverlening waarover de andere partij kan beschikken.
- *De overeenkomst bevat ook niet alle elementen van een subsidiekader (art. 76/2 van de VCO). Wanneer gaan bijvoorbeeld de subsidies concreet worden uitbetaald? Dit zal minstens moeten worden geregeld in het toekenningsbesluit.*
    - De toekenningsbesluiten zullen inderdaad zo worden voorzien dat alle elementen van een subsidiekader, zoals voorzien in artikel 76/2 van de VCO, hierin opgenomen zijn.

Het gunstig begrotingsakkoord werd verleend op 26-06-2023.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

De onderste vervoerslaag in het kader van de Basisbereikbaarheid wordt gevormd door het Vervoer op Maat (VOM). Het VOM is complementair aan het kern- en aanvullend net. Het is de vervoerslaag die inspeelt op specifieke individuele mobiliteitsvragen van personen waar de andere vervoerslagen wegens doelgroep, locatie of tijdstip geen oplossing bieden. Bestaande vervoeroplossingen zoals de belbus, OV-taxi, doelgroepenvervoer georganiseerd door MAV's en DAV's (Dienst Aangepast Vervoer en Mobiliteitscentrale Aangepast Vervoer) en leerlingenvervoer Buitengewoon Onderwijs worden vertaald naar een vervoersaanbod binnen het Vervoer op Maat.
Binnen het Vervoer op Maat bestaan er verschillende mogelijke vervoersvormen:

- Vast en semiflex vervoer: dit gaat over vervoersdiensten volgens een (deels) vaste dienstregeling en route, waarbij bij semiflex een deel van de route flexibel ingevuld kan worden;

//////////////

- Flexvervoer: dit is een vervoersaanbod tussen haltes of Hoppinpunten, uitgevoerd naar aanleiding van een concrete vraag door de gebruiker. De vervoerregio bepaalt de voorwaarden van gebruik voor deze vorm van vervoer;
- Flexplus-vervoer: dit is een vervoersaanbod gericht op een specifieke doelgroep, m.n. gebruikers die geen gebruik kunnen maken van het ander openbaar vervoersaanbod wegens een mobiliteitsbeperking. Deze vorm van vervoer wordt aangeboden van stoep tot stoep of van gang tot gang;
- Doelgroepenvervoer, zoals het leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs;
- Deelsystemen: deelfietsen, deelauto's, deelscooters, deelsteps, …, waarbij de gebruiker een deelvoertuig kan gebruiken om zelf zijn verplaatsing uit te voeren.

Deze verschillende vormen van VOM worden georganiseerd door De Lijn, met uitzondering van de VOM deelsystemen, waarvan de organisatie in handen van de vervoerregio's wordt gelegd.

De vervoerregio's bepalen zelf hoe ze de VOM deelsystemen realiseren: door bv af te nemen van een raamovereenkomst van de intercommunale, via een aanbesteding, …. Zij bepalen welke partij zal instaan voor de realisatie en het beheer van de VOM deelvoertuigen.

Het Vlaamse Gewest sluit met deze partijen een subsidieovereenkomst, zodat VOM middelen door het Vlaamse Gewest aan deze partijen ter beschikking kunnen worden gesteld ter financiering van de VOM-deelsystemen.

Een sjabloon van subsidieovereenkomst wordt in bijlage gevoegd.

De minister wordt gemachtigd om de respectievelijke subsidieovereenkomsten met de door de betrokken vervoerregio's aangewezen partijen te ondertekenen.

Ter zake gaat het om een subsidie-overeenkomst met meerjarige gevolgen. Gelet op artikel 71 van het Besluit Vlaamse Codex Overheidsfinanciën wordt de minister gemachtigd om vervolgens de subsidie jaarlijks toe te kennen door middel van een ministerieel besluit.

B. INHOUD SUBSIDIEOVEREENKOMST

De aanhef van de subsidieovereenkomst benoemt de partijen waartussen de overeenkomst wordt afgesloten, m.n. het Vlaamse Gewest en de partij gekozen door de vervoerregio.

Daarna volgt de beschrijving van de bestaande toestand en de genomen beslissingen m.b.t.:

- het (ruimtelijk) werkgebied waarop de subsidieovereenkomst van toepassing is;
- het openbaar vervoerplan van de vervoerregio met een korte beschrijving van het voorziene VOM-aanbod relevant voor de subsidieovereenkomst;
- de beslissing van de vervoerregio tot aanduiding van de partij die verantwoordelijk is voor de plaatsing, het beheer en de exploitatie van het VOM in het kader van de subsidieovereenkomst, d.i. de dienstverlening;
- het feit dat het Vlaamse Gewest instaat voor de financiering van het VOM, binnen de door de Vlaamse Regering toegekende middelen (cf. de beslissing van de Vlaamse Regering d.d. 12.6.2020, ref. VR 2020 1206 MED.0152/1BIS) en de andere partij vergoedt voor de dienstverlening;
- beschrijving van een eventueel bestaand vervoeraanbod dat de vervoerregio wenst in te schakelen in het kader van het VOM-aanbod.

Artikel 1 beschrijft het voorwerp van de overeenkomst, zoals hierboven geduid.

//////////////

Artikel 2 beschrijft de verbintenissen van het gewest, m.n. de subsidiëring van een eenmalige forfaitaire vergoeding voor overheadkosten in het eerste kalenderjaar en een jaarlijkse vergoeding na ontvangst van een subsidieaanvraag. Als uit het nazicht van de aanvraag blijkt dat de uitbetaalde bedragen van het afgelopen werkjaar niet (volledig) werden aangewend voor de dienstverlening wordt het niet of ten onrechte gebruikte bedrag in mindering gebracht op de maximale subsidie voor het eerstvolgende jaar. Ook de gerealiseerde inkomsten worden in mindering gebracht op het maximale subsidiebedrag voor het eerstvolgende jaar. Op deze manier worden de ter beschikking gestelde VOM-middelen volledig en uitsluitend gebruikt voor het VOM-vervoer, maar kunnen deze fluctueren over de jaren heen.

Artikel 3 beschrijft de verbintenissen van de andere partij, m.n. instaan voor de dienstverlening. Indien bestaand vervoeraanbod geïntegreerd wordt binnen het VOM, zal de andere partij dit vervoeraanbod aanpassen in overeenstemming met de subsidieovereenkomst en de wensen van de vervoerregio inzake het VOM-vervoer.
M.b.t. de relatie met de Hoppincentrale levert de andere partij een doorverwijzingslink door middel van een digitaal adres naar de website / app m.b.t. het VOM-systeem van de dienstverlener, met het oog op opname van deze link op de website / app van de Hoppincentrale. Tevens streeft de andere partij er naar om zo snel als mogelijk het VOM-systeem aan te sluiten bij de Hoppincentrale van zodra de Hoppincentrale een Maas-integrator wordt, zodat de VOM-voertuigen via de Hoppincentrale gereserveerd, geboekt en betaald kunnen worden. Iedere contractsbepaling met betrekking tot de relatie met de Hoppincentrale die de andere partij afsluit met een dienstverlener dient voorafgaandelijk goedgekeurd te worden door de opdrachtgever van de Hoppincentrale. Jaarlijks bezorgt de andere partij een betalingsaanvraag aan het Vlaamse Gewest, incl. een financieel verslag. Na het laatste kalenderjaar wordt een afrekeningsaanvraag bezorgd, waarna de te veel betaalde middelen worden terugbetaald door de andere partij.

Artikel 4 en 5 bevatten bepalingen m.b.t. de evaluatie en sancties.

Artikel 6 beschrijft de duur van de subsidieovereenkomst : ongeacht wanneer de respectievelijke subsidieovereenkomsten worden afgesloten, eindigen ze allen op 31.12.2028.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De totale VOM-kosten kunnen het budget bepaald door de Vlaamse Regering op 12.6.2020 (ref. VR 2020 1206 MED.0152/1BIS) niet overschrijden. De in de subsidieovereenkomst op te nemen jaarlijkse maximale subsidie wordt door de vervoerregio's zelf bepaald, goedgekeurd binnen de vervoerregioraad en rekening houdende met de kosten voor de andere vormen van VOM-vervoer en de prioriteiten van de vervoerregio m.b.t. het VOM-aanbod. Dit steeds binnen het budget dat per vervoerregio wordt voorzien.

De kosten van de subsidieovereenkomsten worden jaarlijks vastgelegd via ministerieel besluit dat voorafgaandelijk aan de Inspectie van Financiën wordt voorgelegd. Een eerste vastlegging zal gebeuren in 2023. De nodige budgetten zijn binnen het budget vervoer op maat voorzien door de Vlaamse Regering, waarvan dit begrotingsjaar 12 miljoen euro voorzien is voor Vervoer op Maat op het begrotingsartikel MB0-1MEH2EA-WT werking en toelagen basisbereikbaarheid van de algemene uitgavenbegroting 2023. Vanaf 2024 zullen de kredieten voor Vervoer op Maat worden afgezonderd op een apart begrotingsartikel, teneinde de transparantie te verhogen.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er is geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten. Het afsluiten en beheer van de subsidieovereenkomsten kan opgevangen worden binnen het bestaande personeelsbestand.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Indien de subsidieovereenkomst wordt afgesloten met een lokaal of provinciaal bestuur zou het afsluiten en beheer van de overeenkomst opgevangen moeten kunnen worden binnen het personeelsbestand van het betrokken lokaal of provinciaal bestuur. Bijkomend ontvangt het bestuur een eenmalige forfaitaire vergoeding voor de overheadkosten van 4% van het jaarlijks te betalen bedrag.
De voorliggende beslissing heeft geen weerslag op het vlak van hun werkingsuitgaven, de ontvangsten, de investeringen en de schuld.
Slechts indien het lokaal bestuur besluit om zelf in te staan voor de plaatsing, het beheer en de exploitatie van het VOM-aanbod, en niet enkel op te treden als verantwoordelijke, is er een impact, maar dit betreft een eigen keuze van het lokaal of provinciaal bestuur en betreft geen rechtstreeks gevolg van het afsluiten van de subsidieovereenkomst.

4. VERDER TRAJECT

Na het nemen van onderstaande beslissing zal de minister van Mobiliteit en Openbare werken, overgaan tot het afsluiten van subsidieovereenkomsten met de partijen aangeduid door de vervoerregio's.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar goedkeuring te hechten aan het bijgaande sjabloon van subsidieovereenkomst met betrekking tot de uitvoering van vervoer op maat;

2° de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken te gelasten met het afsluiten en ondertekenen van de respectievelijke subsidieovereenkomsten met de partijen aangeduid door de vervoerregio's;

3° de Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken te machtigen aan de respectievelijk aangeduide partijen het jaarlijkse subsidiebedrag toe te kennen binnen het maximale bedrag voorzien in de meerjarige subsidieovereenkomst

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Lydia PEETERS

Bijlagen:

- het goed te keuren sjabloon van subsidieovereenkomst;
- het advies van de inspectie van Financiën uitgebracht op 14.06.2023
- het begrotingsakkoord van 26.06.2023